

Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen

Pedagogisch Beleidsplan

April 2019

Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen
Johanna Westerdijkplein 1
2521 EN Den Haag

info@spdhs.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Locaties	3
Functies, visie en beleid	4
Pedagogisch handelen	7
Middelen	11
Samenwerken met ouders	16
Opvoedondersteuning	17
Samenwerken met de omgeving	18
De voorziening Samenspel	19

Inleiding

Voor u ligt het Pedagogisch Beleidsplan van de peuterspeelzalen van de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen (hierna ook te noemen SPDHS). Dit beleidsplan biedt een verantwoording van de denkwijze en het handelen binnen de peuterspeelzalen. Alle medewerkers van het team peuterspeelzalen hebben verklaard te zullen handelen vanuit de richting die in dit beleidsplan staat beschreven.

De Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen werkt binnen de kaders van wet- en regelgeving, alsmede binnen de kaders van het Haagse beleidskader voorscholen, zoals dat door de gemeente, instellingen en de schoolbesturen is overeengekomen. Het Pedagogisch Beleidsplan is het opvoedkundig referentiekader voor de peuterspeelzalen van de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen. Het bevat de achtergronden van normen, waarden en gedragingen van de organisatie bij haar pedagogische interventies in de ontwikkeling van de peuters die aan haar zorgen zijn toevertrouwd.

Ouders en medewerkers hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de opvoeding en verzorging van peuters. Om deze reden vindt de Stichting het van groot belang dat ouders betrokken zijn bij de totstandkoming en uitvoering van het pedagogisch beleid. Daarom is dit pedagogisch beleidsplan inzichtelijk voor ouders en kan de Oudercommissie meedenken en meebeslissen over de zaken die hierin beschreven staan.

Een beleidsplan is nooit 'af'. Nieuwe ervaringen en nieuwe inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van peuters en de begeleiding daarin, zijn voor medewerkers en/of ouders reden om voortdurend dit pedagogisch beleidsplan kritisch te bekijken en indien nodig aan te passen (minimaal één keer per kalenderjaar). Zeker in dit geval, waarbij de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen met ingang van augustus 2014 van start is gegaan en op dat moment op één locatie het werk van de Stichting Welzijn Scheveningen heeft overgenomen. Onder dezelfde condities, met behulp van hetzelfde personeel, op dezelfde locatie als voorheen.

Daarom wordt in dit document in eerste instantie aangesloten bij de bestaande beleidsuitgangspunten, afspraken en werkwijzen, zoals deze door de Stichting Welzijn Scheveningen zijn ontwikkeld. In de loop van de tijd zal de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen ook haar eigen visie op de ontwikkeling van het jonge kind meer en meer integreren. Ook de bevindingen vanuit het tweejaarlijks oudertevredenheidsonderzoek zullen hierin worden meegenomen.

Voor de ouders/verzorgers van de peuters die een voorschool/peuterspeelzaal bezoeken is informatie beschikbaar waarin de essentie van dit beleidsplan en meer praktische informatie zijn opgenomen.

Als er in dit beleidsplan wordt gesproken over peuterspeelzalen, betreft het zowel de reguliere peuterspeelzaal als de voorschoolpeuterspeelzaal. De Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen gaat overigens vooralsnog uitsluitend peuterspeelzalen exploiteren in het kader van de voorschool. Met het team worden alle peuterspeelzaalleidsters, de coördinator peuterspeelzalen, leidinggevend en eventuele vrijwilligers bedoeld. Onder ouders worden ook eventuele verzorgers verstaan.

Locaties

De Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen gaat in augustus 2014 van start op één locatie met een voorschoolpeuterspeelzaal in Duindorp in Scheveningen verbonden aan openbare basisschool De Tweemaster. Het team peuterspeelzalen bestaat bij de start uit 2 groepen op één locatie. De voorscholen

bieden een programma aan de peuters voor vier dagdelen per week. Er zijn per groep twee peuterspeelzaalleidsters aanwezig die de groepen begeleiden. De groepsgrootte is afhankelijk van de beschikbare ruimte met een maximum van 15 peuters. Op de locatie in Duindorp wordt Samenspel uitgevoerd.

Voorschool en Samenspel Duinroosje, Tesselsestraat 114, 2583 JH Den Haag

Functies, visie en beleid

De functies van de voorschool/peuterspeelzaal en de visie van De Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen op de ontwikkeling van kinderen vormen de basis van dit pedagogisch beleidsplan. Het pedagogisch handelen hangt nauw samen met de pedagogische visie. Daarom is dit beleidsplan, dat sterk aansluit op het beleidsplan dat in de tijd van Welzijn Scheveningen is gemaakt, in samenwerking met alle peuterspeelzaalleidsters tot stand gekomen.

Functies van de voorschool/peuterspeelzaal

De voorschool/peuterspeelzaal is een ontwikkelingsgerichte, preventieve basisvoorziening. De kernfunctie van de voorschool/peuterspeelzaal is 'het creëren van optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar door het aanbieden van een rijk taalaanbod en veelzijdige en passende speelmogelijkheden'.

De basisfuncties van de voorschool/peuterspeelzaal uit het verleden; spelen, ontwikkelen en ontmoeten hebben plaats gemaakt voor drie kerntaken:

Ontwikkelingsstimulering

Elke (voorschool)peuterspeelzaal heeft tot taak om de algehele brede ontwikkeling van alle kinderen te stimuleren. Dat kan door het bevorderen van de taalontwikkeling en de motorische ontwikkeling door uitnodigende speelsituaties te creëren.

Volgen en signaleren

Vanuit de kernopdracht om optimale ontwikkelingskansen te bieden, volgt de verantwoordelijkheid om elk kind in zijn ontwikkeling te volgen.

Vormgeven doorgaande ontwikkelingslijn

Een (voorschool)peuterspeelzaal is een schakel in de ontwikkelingsketen en dus ook partner in de uitvoering van het lokaal jeugdbeleid. Daarnaast is natuurlijk de verbinding tussen de (voorschool)peuterspeelzaal en de basisschool in het voorschoolkoppel van groot belang. Beide partijen werken intensief samen aan kwaliteitsontwikkeling, kwaliteitsborging en de doorgaande lijn die een succesvolle overstap van de peuterspeelzaal naar de basisschool waarborgt.

Bij het uitvoeren van bovengenoemde kerntaken op de (voorschool)peuterspeelzaal streeft de Stichting het hoogste ambitieniveau na. Dit betekent dat er twee professionele leidsters de begeleiding van een groep met max.15 peuters voor hun rekening nemen. Daarin worden, in nauwe samenwerking met de aan de (voorschool)peuterspeelzaal verbonden basisschool activiteiten aangeboden gericht op ontmoeten en ontwikkelen. Daarbij wordt vanuit de peuterspeelzaalleidsters veel aandacht gegeven aan het signaleren van ontwikkelingsbehoeften en het ondersteunen van de ontwikkeling van de peuters.

Waar er bijzondere aandacht nodig is, worden in overeenstemming met de school diensten aangeboden aan de peuters en hun ouders om de gesignaleerde belemmeringen voor de ontwikkeling van de peuters zo goed mogelijk op te heffen.

Er wordt op Duinroosje als op OBS De Tweemaster gewerkt met de volgende educatieve programma's

om de doorgaande ontwikkelingslijn te waarborgen; Piramide en KIIK!. Ook wordt er Engelse les gegeven van 2,5 tot 12 jaar.

Piramide

Piramide werkt volgens vier vaste stappen: Oriënteren, Demonstreren, Verbreden en Verdiepen. Daarmee wordt elk onderwerp dat aan bod komt telkens verder verkend en is verdieping 'ingebakken'.

Daarbij is er aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden:

- Persoonlijkheidsontwikkeling
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- motorische ontwikkeling
- kunstzinnige ontwikkeling
- ontwikkeling van de waarneming
- denkontwikkeling en ontwikkeling van het rekenen
- taalontwikkeling en ontwikkeling van lezen en schrijven
- oriëntatie op ruimte, tijd en wereldverkenning

Deze ontwikkelingsgebieden komen altijd in samenhang aan bod. Zo leren kinderen prettig om te gaan met elkaar, te groeien naar zelfstandigheid en vooral ook veel plezier te hebben in het spel. Naast cognitieve vaardigheden leren ze bijvoorbeeld ook sociale en motorische vaardigheden.

De Piramide-projecten

- Projecten zijn de basis van Piramide. Die gaan over voor kinderen aansprekende onderwerpen, zoals thuis, lente, kunst en verkeer.
- Elk jaar staan – op een steeds hoger niveau – dezelfde thema's op het programma, met een andere invulling, passend bij de leeftijd en ontwikkeling van jonge kinderen.
- De thema's worden in projectboeken uitgewerkt.
- In de projectboeken staan veel activiteiten, toepassingen, ideeën, spelletjes, liedjes en suggesties voor de inrichting van de hoeken.
- Er is aanvullend materiaal, zoals cd's met vrolijke liedjes.
- Piramide biedt ruimte voor eigen inbreng en initiatieven van pedagogisch medewerker én kinderen.
- Met slimme hulpmiddelen, zoals de cd Piramide werkdocumenten, kunt u eenvoudig Piramide-activiteiten vanuit doelen plannen en registreren.

KIIK!

Het is een werkwijze waarmee professionals in scholen en de kinderopvang:

- de ontwikkeling van kinderen van 0 t/m 8 jaar in kaart brengen,
- een daarop afgestemd aanbod ontwerpen,
- en monitoren wat het effect daarvan is op de ontwikkeling van de kinderen.
- Dat is geen voortdurende extra taak: 2 keer per jaar (bijvoorbeeld in januari en juli) wordt van elk kind een registratie gemaakt. In de periode ervoor wordt geobserveerd, genoteerd en gereflecteerd.

Hoe werkt KIIK!:

1. De peuterspeelzaalleidster observeert kinderen dagelijks tijdens met name betekenisvolle speel- werkmomenten en maakt daarvan aantekening in het dagboek in KIIK! webbased registratie.
2. 2 x per jaar registreren zij op basis van de observaties de ontwikkeling van elk kind. Alle ontwikkelingsfasen zijn beschreven.

3. Op het individueel rapport kan de leidster de voortuitgang van het kind zien door het kind te vergelijken met zichzelf (eerdere registratie) en met wat van een kind van die leeftijd verwacht mag worden (in KIJK! beschikbaar)
4. Op het groepsrapport wordt zichtbaar hoe de groep zich als geheel ontwikkelt en wat de effecten zijn van het onderwijsaanbod. De leidster ziet of bepaalde ontwikkelingsgebieden extra stimulans nodig hebben.
5. Met het groepsoverzicht brengt de leidster de onderwijsbehoeften van ieder kind in beeld.
6. Op basis van het groepsrapport en het groepsoverzicht kun de leidster het groepsplan opstellen, met gerichte activiteiten om de kinderen verder te brengen in hun ontwikkeling.

In de praktijk

In de praktijk ziet het werken met bovenstaande methodes er als volgt uit:

De thema's uit Piramide worden aangevuld met de doelen die in KIJK! naar voren komen. De uitwerking van de doelen zal in de geest van het thema worden uitgevoerd. Zo is er bijvoorbeeld bij het thema "ziek en gezond" een dokterskoffertje in de huishoek aanwezig en worden de creatieve activiteiten afgestemd op het thema. Verder is er een thema tafel aanwezig in het lokaal. Ouders krijgen per thema de thema woorden toegezonden zodat zij weten welke woorden worden aangeboden en zij hier met hun kind over in gesprek kunnen gaan en hun kinderen kunnen stimuleren in hun ontwikkeling.

Als ouders hun kinderen kunnen brengen is er voor hen de mogelijkheid om samen met hun kind te spelen. De leidsters zetten speelgoed op tafels en in de hoeken klaar zodat het ouders uitnodigt met hun kind te spelen. De leidsters geven het goede voorbeeld en spelen ook mee.

Visie voorscholen/peuterspeelzalen

De belangrijke vraag bij het werken aan pedagogisch beleid is de vraag hoe kinderen zich ontwikkelen en welke rol de peuterspeelzaalleidster hierbij speelt. Pedagogen en psychologen zijn het er over eens dat ontwikkeling het resultaat is van de interactie tussen het kind en zijn omgeving. Over de invloed van kindfactoren enerzijds en omgevingsfactoren anderzijds zijn er verschillende visies, met ieder hun eigen benadering. Vanuit deze verschillende benaderingen zijn verschillende programma's voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) ontwikkeld. De uiteindelijke invoering van VVE in 2000 heeft duidelijk invloed gehad op visie en het pedagogisch handelen in de voorschool/peuterspeelzaal.

Uit ervaringen is gebleken dat de term voor- en vroegschoolse educatie bij sommige weerstand oproept. 'Voorschools' zou betekenen dat de peuterspeelzaal er alleen is om kinderen op de basisschool voor te bereiden. Sommigen vinden het begrip 'educatie' te schools. Men vindt het niet bij de peuterspeelzaal passen want "op de peuterspeelzaal mogen kinderen spelen, pas op school begint de educatie (het leren)." Bij educatie wordt vaak alleen aan cognitief leren gedacht. Spelen en leren worden bijgevolg tegenover elkaar geplaatst. Maar spelen en leren sluiten elkaar niet uit. Integendeel: spelen en leren gaan hand in hand. Kinderen leren door te spelen. Spelenderwijs doen zij leerervaringen op, op alle ontwikkelingsgebieden. De veronderstelling dat VVE-programma's alleen gericht zijn op de cognitieve en taalontwikkeling is niet juist. De programma's zijn gericht op de totale ontwikkeling van het kind, dus ook op de sociale, emotionele, creatieve en lichamelijke ontwikkeling.

Door aan te sluiten bij het VVE-programma (2-6 jaar) van de basisscholen, kan het zijn dat de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen met verschillende VVE programma's werkt. Op peuterspeelzaal Duinroosje wordt gewerkt met Piramide .

Het VVE-programma dient bij de peuterspeelzaalleidsters als inspiratiebron en uitgangspunt voor het pedagogisch handelen, waarbij er aandacht blijft voor algemene functies en visie, die hun oorsprong vinden in het Pedagogisch Kader kindercentra 0 – 4 jaar en het Landelijk Curriculum. In de Wet Kinderopvang/OKE, en Kwaliteitseisen peuterspeelzalen wordt de kwaliteit van dit handelen geborgd.

Beleid Voorschool

Het Haagse Voorschoolbeleid, dat als vanzelfsprekend past binnen de wettelijke kaders als door de overheid gegeven, kent diverse aspecten en is uitgewerkt in een reeks van beleidsdocumenten. Over de inhoud van deze documenten is door de welzijnsinstellingen, kinderopvanginstellingen, schoolbesturen en de gemeente overeenstemming bereikt. In een bijlage zijn de vigerende beleidsdocumenten opgesomd. Deze zijn alle bij de Stichting beschikbaar en opvraagbaar.

De Haagse Scholen als schoolbestuur heeft eveneens een visiedocument met betrekking tot het vroegschoolse deel van de voor- en vroegschoolse educatie vastgesteld. Dat document richt zich voornamelijk op de kwaliteitszorg.

In het kader van de Bestuursafspraken *Effectief benutten van vve en extra leertijd voor jonge kinderen* (bestuursafspraken overeengekomen tussen de wethouder Onderwijs van de Gemeente Den Haag en het rijk) hebben de koppels in de voorschool per locatie afspraken gemaakt over kwaliteitsverbetering en ouderbeleid. Deze afspraken zijn vastgelegd in beleidsdocumenten. Ook deze zijn opgenomen in de lijst van documenten in de bijlage en beschikbaar bij de Stichting.

De hoofdlijnen van het beleid rond de Voorschool wordt gevormd door:

- De (voorschool)peuterspeelzaal en basisschool vormen een koppel;
- De samenwerking tussen (voorschool)peuterspeelzaal en basisschool is vastgelegd in een overeenkomst;
- De peuters stromen door naar de betrokken basisschool.
- Alle peuters komen twee of vier dagdelen naar de voorschool.
- Oudereducatie en ouderbetrokkenheid zijn een belangrijk onderdeel van de Voorschool; er wordt informatie gegeven aan ouders over de thema's die met de kinderen worden behandeld;
- Het koppel werkt mee aan monitoring, resultaatmeting en evaluatie;
- Kenmerk van de voorschool is het gebruik van een VVE programma.

Pedagogisch handelen

Het pedagogisch handelen hangt nauw samen met de visie. De pedagogische visie geeft aan hoe men denkt over de manier waarop kinderen zich moeten ontwikkelen. Over de rol de VVE programma's en de wet- en regelgeving hebben we hierboven al wat geschreven. Wat dit alles voor het pedagogisch handelen betekent zullen wij hieronder beschrijven.

Doelen en competenties

In de Wet Kinderopvang worden 4 doelen genoemd: veiligheid, persoonlijke competenties, sociale competenties en overdracht van waarden en normen en diversiteit. De zes interactievaardigheden zoals sensitieve responsiviteit, respect voor de autonomie, het stellen van grenzen en het geven van structuur, praten en uitleggen, begeleiden van interactievaardigheden tussen de kinderen onderling, ontwikkelingsstimulering, zijn hierin verweven.

Fysieke en emotionele veiligheid

In een fysiek en emotioneel veilige omgeving kan een kind zich optimaal ontwikkelen.

De voorziening (binnen- en buitenruimtes) voldoet aan de eisen die de GGD en de brandweer stellen op het gebied van (brand)veiligheid en hygiëne. Daarnaast wordt jaarlijks per locatie een risico-inventarisatie gemaakt. Er wordt aandacht besteed aan punten die een mogelijk risico zijn en hoe deze

verbeterd moeten worden. Minimaal 1 x per jaar wordt er met alle kinderen een ontruimingsoefening gedaan op de locatie.

De ruimte voor de kinderen is geheel afgestemd op de leeftijdsgroep, hetgeen wil zeggen dat de ruimte ergonomisch en kindveilig is ingericht; de hoogte van tafels, stoelen, kapstokken, toiletten e.d. is aangepast aan de lengte van de kinderen.

Jonge kinderen moeten het gevoel hebben dat ze gezien en gehoord worden en dat de leidster hen kent. De zorg voor fysieke en emotionele veiligheid behoort tot de basisvoorwaarden op de peuterspeelzaal. De leidsters zijn voor jonge kinderen de belangrijkste bron van veiligheid. Een goede relatie tussen de leidster en de kinderen, de kinderen onderling en tussen de leidsters en ouders is essentieel.

De pedagogisch medewerker is alert op de signalen die de kinderen uitzenden reageert daar op een liefdevolle manier op.

Persoonlijke competenties: *Emotionele competenties*

“Kijk ik mag er zijn”

Het gevoel er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen ontstaat bij kinderen in relatie met andere mensen. Vertrouwen in de peuterspeelzaalleidsters, bewustwording van zichzelf, vertrouwen op eigen kracht en vermogen, bewustwording van identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken en een positieve levenshouding zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar op de speelzaal mee om?

- ✓ de leidster zorgt voor een veilige en vertrouwde omgeving;
- ✓ het samenspelen wordt gestimuleerd door de peuter voldoende mogelijkheid hiertoe te geven en zonder dat dit wordt afgedwongen;
- ✓ we geven de peuters de gelegenheid zich te uiten; boos zijn, vreugde en verdriet horen bij het groot worden;
- ✓ in het vrije spel grijpt de leidster niet direct in tijdens conflictsituaties, maar kijkt eerst of de peuters het onderling kunnen oplossen;
- ✓ binnen veilige grenzen wordt de peuter uitgenodigd om nieuwe dingen uit te proberen;
- ✓ in de speelzaal worden eenvoudige regels gehanteerd, waardoor rust en structuur wordt aangebracht;
- ✓ er wordt vooral gelet op de lieve en aardige dingen die de peuter doet en kan en we maken hem hierover complimenten.

Persoonlijke competenties: *De motorische en zintuiglijke competenties*

“Kijk, ik kan 't zelf, het lukt me”

Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf te doen. Eerst met verzorgers, later in toenemende mate zelfstandig. Grof motorische vaardigheden, evenwicht bewaren, fijnere motorische vaardigheden (eten, spelen met blokjes, papier, verf, etc.), bewegen en het gevaar hiervan onderkennen. Alle zintuiglijke ervaringen zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar in de speelzaal mee om?

- ✓ in en om de speelzaal krijgen de peuters letterlijk en figuurlijk de ruimte om veel te bewegen. Er is een klimrek, glijbaan, balspelen, fietsjes, karretjes, etc. Er is ruimte om te stoeien, te rennen, te dansen en te gymmen;
- ✓ de fijne motoriek kan worden geoefend en ontwikkeld met puzzelen, insteek mozaïek, plakken, bouwen met Duplo e.d. en het aan- en uitkleden van poppen;
- ✓ er worden liedjes en spelletjes gedaan waarbij bewegen voorop staat;
- ✓ er wordt niet te lang aan tafel gezeten, beweging en zitactiviteiten wisselen elkaar af;
- ✓ indien en zo vaak als mogelijk gaan de peuters naar buiten om te spelen of naar de gymzaal.

Persoonlijke competenties: *De cognitieve competenties*

“Kijk, ik voel, denk en ontdek”

Jonge kinderen zijn kleine onderzoekers en willen hun wereld snappen. Begrijpen en benoemen van emoties, gebruiken van alle zintuigen, kennen van woorden voor vertrouwde zaken, zoeken naar verbanden (oorzaak, gevolg), logisch denken, ordenen, meten, tellen, verzamelen, geconcentreerd (alleen) spelen en doorzettingsvermogen zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar in de speelzaal mee om?

- ✓ de leidster benoemt alles wat zij doet, zij is gewend om te werken met kinderen die verbaal nog niet zo bedreven zijn en is getraind om zeer bewust om te gaan met taal;
- ✓ de leidster heeft oog voor passief taalgebruik en werkt met speciale methodes voor taalstimulering;
- ✓ de leidster maakt gebruik van herkenbare dingen uit de omgeving, zodat de peuter alles wat het tegenkomt herkent en kan benoemen;
- ✓ zoveel mogelijk wordt gebarentaal vermeden;
- ✓ de peuter krijgt de tijd om haar verhaal te vertellen, gebrekkige zinnen worden dan herhaald in goed eenvoudig Nederlands;
- ✓ spel materiaal dat het denken activeert wordt de peuter aangeboden, waarbij gedacht moet worden aan ruimtelijk inzicht en ‘oorzaak en gevolg’.

Er wordt geteld, materialen geordend (denk aan het ordenen van herfstmaterialen enz.).

Kinderen kunnen puzzelen, bouwen, werken met vormen en kleuren.

Er is spel materiaal aanwezig om het geheugen te oefenen zoals memory, kimspeel.

Persoonlijke competenties: *Taal en communicatieve competenties*

“Luister, ik kan het zelf zeggen”

Zelfs de allerjongste kinderen hebben vaardigheden om zichzelf kenbaar te maken. Rond het eerste jaar komt daar taal bij. Praten met woorden en in eenvoudige zinnen, non-verbale communicatie begrijpen en gebruiken, gemotiveerd zijn om anderen te begrijpen en zich te uiten, luisteren, vertellen, kijken en begrijpen zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar in de speelzaal mee om?

- ✓ er wordt gewerkt met speciale methodes die speciaal ontwikkeld zijn voor de taalstimulering;
- ✓ de peuters wordt de juiste klanken aangereikt, niet verbeteren maar oefenen, door middel van voorlezen en het benoemen van de kinderwereld;
- ✓ peuters wordt ook individuele aandacht gegeven en zij krijgen de tijd om hun verhaal te vertellen;

- ✓ er wordt niet te snel ingegaan op gebaren van de peuters.

Persoonlijke competenties: De creatieve en beeldende competenties

“Kijk, ik kan dansen, zingen en iets maken”

Ritmes, bewegen en zanggeluid horen bij de natuur van de mensen. Evenals de neiging om zich uit te drukken in materie. Dans en beweging, zingen en muziek maken, tekenen, verven, bouwen zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar in de speelzaal mee om?

- ✓ we laten de peuters met zoveel mogelijk verschillende materialen experimenteren; bij dit experimenteren wordt de peuters niet meteen de handigste oplossing geboden, maar wordt samen gezocht naar de verschillende mogelijkheden;
- ✓ we laten de kinderen de eigenschappen van zoveel mogelijk verschillende materialen ervaren;
- ✓ niet het resultaat maar het ervaren staat voorop;
- ✓ er wordt veel gezongen en muziek gemaakt;
- ✓ het hele lijf wordt gebruikt bij de diverse vormen van creativiteit;
- ✓ er wordt gewerkt met beeldende vorming (tekenen, knutselen), met dansante vormen (spel); met dramatische vorming (zang, beweging en zintuigspelen) en met audiovisuele vorming (geluid en beeldapparatuur).

Sociale competentie

“Kijk, we doen het samen”

Ook sociale competenties ontstaan in relatie met andere mensen. Hulp vragen en ontvangen, gevoel van erbij horen en verbondenheid, anderen aanvoelen en rekening houden met, samen spelen, imiteren, zorgdragen voor de ander en de natuur zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar in de speelzaal mee om?

- ✓ We laten de peuters goed samenwerken bijvoorbeeld het aan- en uitkleden, maar ook bij het opruimen, schoonmaken of knutsels maken.
- ✓ We creëren verbondenheid met elkaar op de speelzaal, maar leggen ook de link naar verbondenheid met thuis.
- ✓ We moedigen kinderen aan elkaar te troosten en we geven aanwijzingen wanneer een kind een ander kind wil storen.
- ✓ We leren kinderen met elkaar conflicten op te lossen.
- ✓ We proberen de kinderen respect voor de natuur bij te brengen, maar ook voor ieders keuze. Dit gebeurt vooral door modellering.

Overdracht van waarden en normen en diversiteit

“Kijk, ik ben een lief, goed kind”

Kinderen verlangen naar goedkeuring. Ze zijn ontvankelijk voor regels en gezamenlijke rituelen. Ze leren gehoorzamen, maar ook zichzelf te gehoorzamen door minder impulsief te worden. Emoties op een

acceptabele manier uiten, je kunt iemand blij maken of pijn doen, verantwoordelijkheid en schuldbesef tonen, gehoorzamen en goede manieren laten zien, voor zichzelf opkomen, uiten van morele gevoelens (trots, schaamte, schuld) en respect hebben voor diversiteit (meer of minder kunnen, andere taal of voedsel) zijn kernwoorden bij deze competentie.

Hoe gaan we daar in de speelzaal mee om ?

De peuterspeelzaalleidsters geven een aanpak op maat. Dit houdt in dat er naar ieder kind als individu gekeken wordt vanuit diens behoeften. De peuterspeelzaalleidsters zullen hun handelen hierop afstemmen. Om deze reden zal er geen specifiek onderscheid worden gemaakt op basis van de cultuur van het kind. De peuterspeelzalen staan open voor de verscheidenheid aan culturen en trachten eventuele verschillen (die niet overeenkomen met de pedagogische uitgangspunten) bespreekbaar te maken. Bij het contact met de kinderen is veel aandacht voor positieve bekrachtiging en het belonen van gewenst gedrag. Het gewenste (individueel en groeps-)gedrag wordt voorgeleefd en bij de kinderen gestimuleerd.

Middelen

Middelen die ingezet worden om de gestelde doelen te bereiken zijn:

De peuterspeelzaalleidster

In elke groep zijn ten minste twee professionele beroepskrachten aanwezig.

Ondersteuning van de beroepskracht is ook beschikbaar. We moeten dan denken aan de coördinator peuterspeelzalen, hbo-medewerker, intern begeleider school, ouders, de achterwachtregeling (waar/wat) bij 1 beroepskracht, alsmede eventuele vrijwilligers of stagiaires.

De peuterspeelzaalleidsters beschikken over een voor de werkzaamheden passende beroepskwalificatie; nl: minimaal PW 3 (door kwaliteitsniveau 3), alsmede een aan het programma verbonden certificering. Alle medewerkers, en anderen betrokken bij de opvang van de peuters zijn in het bezit van een Verklaring omtrent het gedrag.

De pedagogische beleidscoach en kwaliteitsmedewerker

Op Duinroosje worden de pedagogisch medewerkers gecoacht door een coach die ervaring heeft met het werken van peuters en een pedagogische achtergrond heeft. Ook worden zij door een leerkracht gecoacht op het didactische deel van hun werk.

De pedagogische coach heeft kennis van de vier pedagogische basisdoelen opgesteld door Riksen Walraven (het bieden van emotionele en fysieke veiligheid, het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen, het bevorderen van sociale competenties en kinderen de gelegenheid geven de normen en waarden en de cultuur van een samenleving eigen te maken).

De pedagogische coach heeft kennis van de zes interactievaardigheden: sensitieve responsiviteit, respect voor autonomie, praten & uitleggen, structuur & continuïteit, ontwikkelingsstimulering en het begeleiden van interacties;

- ✓ Zij heeft kennis van verschillende pedagogische stromingen binnen de kinderopvang; en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de pedagogisch medewerkers.
- ✓ Coaching gebeurt individueel en groepsgewijs, door middel van filmfragmenten, gesprekken, voorlichting en inspiratie.
- ✓ De pedagogisch beleidscoach kan beleid schrijven en zorgen dat dit uitgevoerd wordt.

- ✓ De didactische coach let op het educatieve gedeelte van het aanbod, hoe is de planning, de uitvoering en de evaluatie. Bereid samen met de peuterspeelzaalleidsters de thema's voor en doet dit na 15.15u.

Samenwerking in het team

De kwaliteit van het werk wordt zeer sterk bepaald door de professionaliteit van de leidster. De houding van de leidster en de kennis over de ontwikkeling van het kind zijn mede bepalend voor wat het kind zal leren. Leidsters geven kinderen veiligheid door de omgeving te structureren. Daarom is het belangrijk dat het uitgangspunt van de houding wordt bepaald door de te behalen doelen en competenties.

In elke groep zijn ten minste twee professionele beroepskrachten aanwezig. De peuterspeelzaalleidsters zijn gekwalificeerd om de functie van peuterleidster of assistent peuterleidster uit te voeren. De opleidingseisen zijn conform de CAO Welzijn en Dienstverlening. Naast hun reguliere opleiding worden zij geschoold in bedrijfshulpverlening en specifieke VVE-programma's.

Binnen de Stichting is een achterwachtregeling voor de peuterspeelzaalleidsters van kracht. Deze houdt in dat bij ziekte gezorgd wordt voor een invalkracht op de groep. Hierbij wordt er gestreefd zoveel mogelijk dezelfde invalkracht in te zetten.

Ondersteuning van de beroepskracht kan plaats vinden door ouders (incidenteel bij activiteiten en uitjes), vrijwilligers en stagiaires. Voor een ieder die werkt met kinderen op een peuterspeelzaal moet een Verklaring omtrent gedrag worden overlegd. Stagiaires die langer dan drie maanden op de groep werkzaam zijn, dienen ook een verklaring te overleggen.

Iedere peuterspeelzaalleidster van de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen spant zich in voor een goede samenwerking in teamverband. Minimaal 4 x per jaar is er vakinhoudelijk overleg met alle peuterspeelzaalleidsters. Hierin worden vakinhoudelijke zaken besproken en worden zij gevoed en ondersteund door de organisatie. Daarnaast worden de peuterspeelzaalleidsters intensief betrokken bij het overleg in de school, in team- en bouwverband.

Binnen de Stichting is, net als voor het schoolbestuur De Haagse Scholen, met medewerkers afgesproken dat zij in hun presentatie rekening houden met de heersende waarden en normen. Dit betekent dat zij er goed verzorgd en netjes gekleed uitzien. Bijvoorbeeld; de leiding heeft geen lange nagels, geen piercings in het gezicht, draagt geen uitdagende kleding en draagt geen sieraden waaraan de kinderen zich kunnen bezeren, loopt niet op te hoge hakken en draagt geen afscherming van het gezicht waarbij alleen de ogen te zien zijn.

Uitstapjes wanneer kinderen de stamgroep ruimte verlaten

We hebben een protocol voor uitstapjes. We zorgen dat er voldoende begeleiding is, ieder handje vast.

Vrijwilligersbeleid en stage beleid (uitwerking passage pedagogisch beleidsplan)

Vrijwilligers

SPDHS biedt vrijwilligers de mogelijkheid actief te zijn binnen de peuterspeelzalen. De vrijwilligers zijn actief ter ondersteuning van de beroepskrachten. Zij krijgen directe begeleiding van de peuterspeelzaalleidsters en hun activiteiten vinden altijd plaats onder supervisie van de peuterspeelzaalleidsters. Deze zijn immers eindverantwoordelijk voor een goede gang van zaken binnen de peuterspeelzaal. Vrijwilligers kunnen alleen aan de slag in de peuterspeelzaal met instemming van de beroepskrachten en de coördinator.

Stagiair(e)s

Omdat wij graag mee willen werken aan het scholen van nieuwe peuterspeelzaalleidsters, bieden wij stagiaires vanuit het MBO en/of HBO de mogelijkheid stage te lopen op de locatie van de peuterspeelzalen. Om de stagiaires een goede begeleiding te kunnen geven hebben enkele peuterleidsters de training:

basisvaardigheden opleiding, begeleiden en beoordelen van Beroeps Praktijk Vorming (BPV) gevolgd. Indien er sprake is van een stage vanuit het HBO, is de coördinator van de peuterspeelzaal resp. de kwaliteitsmedewerker de begeleider van de stagiair(e). Stagiair(e)s kunnen alleen aan de slag in de peuterspeelzaal met instemming van de beroepskrachten en de coördinator.

Karakter vrijwilligerswerk

Het vrijwilligerswerk wordt uit vrije wil verricht. De vrijwilliger is gemotiveerd om zich belangeloos in te zetten. Er is dus geen sprake van een dienstverband of een overeenkomst, noch is er sprake van een beloning voor verrichte werkzaamheden. De vrijwilliger is de helpende hand van de professionele beroepskracht.

Van de vrijwilliger wordt verwacht dat die zich houdt aan de afgesproken gedragscode en een basishouding heeft van respect en aandacht voor elkaar. Dit uit zich in een liefdevolle en ondersteunende houding ten opzichte van de peuters en een respectvolle houding ten opzichte van de collega's en de ouders.

Afspraken met betrekking tot vrijwilligerswerk

De activiteiten van de vrijwilliger zijn onbetaald. Er kan sprake zijn van een vergoeding van gemaakte onkosten.

De vrijwilliger dient, alvorens aan de slag te gaan in de peuterspeelzaal, een VOG te kunnen overleggen. De vrijwilliger beheerst de Nederlandse taal goed, in woord en geschrift en is in staat het pedagogisch beleid van de peuterspeelzaal in de omgang met de peuters, de ouders en de beroepskrachten te kunnen uitdragen.

De vrijwilliger is bereid, indien nodig ten behoeve van de deskundigheidsbevordering, deel te nemen aan aangeboden trainingen of scholing.

Voor zowel beroepskrachten als vrijwilligers zijn verzekeringen afgesloten: aansprakelijkheid, ongevallen, en een reisverzekering.

In geval van ziekte of verhindering zal de vrijwilliger de organisatie hiervan tijdig op de hoogte stellen.

Ten aanzien van alle informatie die de vrijwilliger ter ore of onder ogen komt bij de uitvoering van de activiteiten zal de vrijwilliger geheimhouding betrachten.

Eventuele meningsverschillen worden in goed overleg opgelost binnen het team van beroepskrachten en vrijwilligers, samen met de coördinator. Indien dat niet leidt tot een bevredigende oplossing kunnen de medewerkers zich wenden tot de directeur van de basisschool.

Een relatie tussen de peuterspeelzaal en de vrijwilliger kan beëindigd worden wanneer de vrijwilliger niet (meer) aan het gewenste profiel voldoet of de inzet van de vrijwilliger te incidenteel is om te zorgen voor een band tussen de peuters en de vrijwilliger. Een eventuele beëindiging wordt ruimschoots van tevoren en gemotiveerd toegelicht.

Afspraken met betrekking tot stagiaires

De activiteiten van de stagiaires zijn onbetaald. Er kan sprake zijn van een vergoeding van gemaakte onkosten.

Voor de stagiaire wordt een opleidings- en begeleidingsplan opgesteld.

De stagiaire dient, alvorens aan de slag te gaan in de peuterspeelzaal bij een stage van meer dan 60 uur, een VOG te kunnen overleggen.

De stagiaire beheerst de Nederlandse taal goed, in woord en geschrift en is in staat het pedagogisch beleid van de peuterspeelzaal in de omgang met de peuters, de ouders en de beroepskrachten te kunnen uitdragen.

De stagiaire is bereid, indien nodig ten behoeve van het voltooien van een succesvolle stage en indien mogelijk in de tijd, deel te nemen aan aangeboden trainingen of scholing.

Voor zowel beroepskrachten, vrijwilligers als stagiaires zijn verzekeringen afgesloten: aansprakelijkheid, ongevallen, en een reisverzekering.

In geval van ziekte of verhindering zal de stagiaire de organisatie hiervan tijdig op de hoogte stellen. Ten aanzien van alle informatie die de stagiaire ter ore of onder ogen komt bij de uitvoering van de activiteiten zal de vrijwilliger geheimhouding betrachten.

Werkoverleg en evaluatie

Om als peuterspeelzaalleidster consequent en adequaat te kunnen reageren wordt indien nodig aan het eind van de dag de gang van zaken kort met elkaar geëvalueerd. Hierbij wordt zowel het gedrag van de peuters besproken als het eigen handelen. Verder worden wekelijks de planning en organisatie van komende activiteiten besproken. De vrijwilligers en stagiaires sluiten, bij voorkeur, hierbij aan.

De coördinator van de peuterspeelzaal evalueert jaarlijks, en samen met de beroepskrachten en de directeur van de basisschool, het functioneren van de vrijwilligers en de stagiaires.

Communicatie

Communicatie is een belangrijk middel dat de peuterspeelzaalleidsters moeten aanwenden om de kinderen individueel, maar ook als groep optimaal te laten functioneren. Door middel van communicatie met het kind kan emotionele ondersteuning geboden worden en de autonomie gerespecteerd.

De peuterspeelzaalleidster moet leiding geven en structuur bieden, informatie en uitleg geven, interacties in de groep begeleiden, omgaan met lastig gedrag, maar uiteindelijk de ontwikkeling van het jonge kind stimuleren.

De stijl van werken in de peuterspeelzalen van de Stichting is interactief: de peuter, ouders en leidster reageren op elkaar. Een bepaald gedrag roept een reactie op, waarna weer een andere reactie volgt. Uitgangspunten, opvattingen en doelen zijn daardoor onderhevig aan continue veranderingen en ook dat is een goede zaak.

Organisatie van de groep

Een eigen kleine groep met vaste groepssamenstelling is het uitgangspunt in de peuterspeelzaal en voorscholen van de Stichting. Binnen de groep is een positieve sfeer, waar belang gehecht wordt aan de geldende groepsregels.

Dagritme

Leidsters geven kinderen veiligheid door de omgeving te structureren, duidelijke en niet te veel regels te hanteren en met gewoontes en rituelen een voorspelbare en vertrouwde omgeving voor hen te maken. Voor jonge kinderen is alles nieuw. Ze moeten de wereld en zichzelf leren kennen. Daarom is het heel belangrijk dat de leidsters uitleg geven. De indeling van de ruimte en een bepaald dagritme maken de wereld voorspelbaar. Tijdens de speelzaalbijeenkomsten wordt structuur aangebracht door middel van een afwisseling in individuele - en groepsactiviteiten.

De ontwikkeling stimulerende activiteiten

Door de peuter te stimuleren en uit te dagen laat de leidster merken dat ze vertrouwen heeft in de mogelijkheden van de peuter. Deze stimulans sluit aan bij de belangstelling en het ontwikkelingsniveau van de peuter. Soms is een klein zetje nodig om de peuter het plezier te laten beleven aan de ervaring dat het tot

iets in staat was, waarvan ze niet verwacht had dat het mogelijk was. De variatie aan activiteiten is gebaseerd op de noodzaak om uitdagingen te creëren voor alle ontwikkelingsgebieden.

Elke peuterspeelzaal/voorschool gebruikt een eigen programma met de daarbij behorende ontwikkeling stimulerende activiteiten. Op de peuterspeelzaal is hierover informatie beschikbaar:

Er is een jaarplanning waarin alle bijzondere activiteiten opgenomen zijn (herfst, winter, Sinterklaas, Kerstmis, Carnaval, lente, zomer, etc.). Er worden kleine uitstapjes georganiseerd waardoor de peuters elkaar ook buiten de speelzaal ontmoeten.

Er zijn preventieve samenwerkingsactiviteiten met bijvoorbeeld het consultatiebureau, de bibliotheek, het sociaal cultureel werk en het ouderenwerk. Vaak is er de mogelijkheid in de speelzaal gebruik te maken van een PC, waarop speciaal op kinderen afgestemd software is geïnstalleerd.

Duinroosje maakt gebruik van de VVE methode Piramide. Tevens krijgen de kinderen 1 keer in de week Engelse les. We maken gebruik van de Early Bird methode waarbij een speciaal hiervoor aangestelde leerkracht op een speelse manier Engels aanbiedt. Denk aan liedjes, en speelse activiteiten waarbij de kinderen het Engels horen en al op een speelse manier kunnen oefenen. Dit is een doorgaande lijn naar de basisschool waarbij de kinderen ook het Early Bird programma krijgen aangeboden.

Wenbeleid

Wanneer kinderen starten bij de voorschool, hebben de meeste kinderen al samenspel gevolgd en zijn ze bekend met de ruimte en enkele regels. Kinderen die veel moeite hebben met het wennen worden iets eerder opgehaald. Er worden afspraken gemaakt met de ouders.

Binnen en buitenruimte

Er kan bij iedere speelzaal gebruik worden gemaakt van een geschikte binnen en buitenruimte. Deze ruimten zijn door de Inspectie goedgekeurd.

Bij de indeling van de binnen en buitenruimte is rekening gehouden met de te behalen doelen en competenties van de kinderen. Al het spelmateriaal is hiervoor dan ook toegerust.

Er wordt aandacht besteed aan het aantrekkelijk maken van de binnen- en buitenruimte, om zo het spelen zo plezierig en uitdagend mogelijk te maken.

Observeren en volgen

De peuterspeelzaalleidsters hebben binnen hun professie de taak om een bijdrage te leveren aan observatie en registratie van de peuters die de peuterspeelzaal bezoeken. Elke peuterspeelzaal werkt met een methode waarin een kindvolgsysteem geïntegreerd is. Hierdoor wordt een doorgaande lijn bewaakt die de ontwikkelingsfasen van deze peuters volgt. Hierdoor kan een kind extra gestimuleerd worden op terreinen waar hij/zij dit nodig heeft of - indien nodig- extra hulp ingezet worden. Ook is het voor de ouders prettig te weten hoe het staat met de ontwikkeling van hun kind. Duinroosje werkt met de methode KIJK! .

Signalen van ontwikkelingsproblemen

Soms gaat de ontwikkeling niet zoals gewenst en zijn er signalen dat er extra hulp geboden moet worden. We beginnen met observatie en vastleggen van de signalen. We bespreken dit met de ouders. De vervolgstappen zijn afhankelijk van de hulpvraag. Het kan zijn dat er een ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld wordt. In sommige gevallen is extra ondersteuning door de pedagogisch medewerker voldoende om het kind te helpen in zijn/haar ontwikkeling. Echter voor complexere hulpvragen zijn de pedagogisch medewerkers niet opgeleid en wordt er contact gezocht met externe instanties.

Voor externe ondersteuning kunnen we contact op nemen met het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Integrale Vroeghulp Team, Kentalis, logopedie, huisarts, opvoedpoli, dit alles in overleg met de ouders. Het contact met de externe instanties zal in de meeste gevallen via de interne begeleider lopen.

Doorgaande lijn naar school en buitenschoolse opvang

Wanneer een kind bijna vier is vindt er een warme overdracht plaats tussen de pedagogisch medewerker en de leerkracht van de basisschool. Dit betekent dat er gesprek plaats vindt tussen de pedagogisch medewerker en de toekomstige leerkracht van het kind. Dit gesprek gaat over wat de beste aanpak is voor het kind, waar nog verder aan gewerkt moet worden, wat de sterke en ontwikkelpunten zijn etc. Dit alles natuurlijk alleen met toestemming van de ouders. Ouders tekenen voor overdracht van gegevens naar school bij het startgesprek. Wanneer ouders geen toestemming geven vindt er aan het eind van de opvangperiode een gesprek plaats tussen de ouders en de opvang of ouders alsnog akkoord gaan met gegevensoverdracht. Willen ouders dit niet dan gaat het kind dossier naar de ouders.

Samenwerken met ouders

Begrip, respect en vertrouwen zijn belangrijke uitgangspunten in het contact met ouders voor de peuterspeelzaalleidsters van SPDHS. Ten aanzien van de voorschool/peuterspeelzaal vervullen ouders verschillende rollen, ouder van een kind, ouder van een doelgroep, klant of consument. De belangrijkste rol voor de peuterspeelzaalleidsters is die van partner in de opvoeding, met alle verantwoordelijkheden die daarbij horen.

Oudergesprekken

Naast de dagelijkse gesprekjes tussen ouders en groepsleiding zijn er vaste momenten gepland voor individuele oudergesprekken. Deze vinden minimaal 1 maal per jaar plaats. Hierin wordt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind besproken. Deze gesprekken worden vaak gevoerd aan de hand van observatieverslagen van het betreffende kind.

Mentorschap

Ieder kind heeft een eigen mentor. Deze mentor is het vaste aanspreekpunt voor ouders. De mentor werkt op de groep. De oudergesprekken worden door de mentor gevoerd zodat ouders een vertrouwensband kunnen opbouwen en informatie niet onnodig vaak gedeeld hoeft te worden. De taak van de mentor is de ontwikkeling van het kind volgen, het voeren van oudergesprekken over de ontwikkeling van het kind en communiceren over belangrijke gebeurtenissen betreffende het kind. Het is schriftelijk vastgelegd welke mentor verantwoordelijk is voor welk kind.

Wederzijds informeren

Zoals het van belang kan zijn dat ouders peuterspeelzaalleidsters informeren over belangrijke zaken thuis, informeert de medewerker ouders wat er zoal in de groep plaatsvindt. Dit gebeurt informeel, middels een nieuwsbrief of via email via het communicatie platform Mijn SchoolInfo, maar kan eventueel ook tijdens ouderavonden plaatsvinden. Minimaal 1 maal per jaar wordt er een ouderavond georganiseerd vanuit de voorschool zelf en/of in samenwerking met de oudercommissie.

Ouderbetrokkenheid en medezeggenschap

De Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen werkt aan de realisatie van een goede ouderbetrokkenheid, waarbij het beleid zoveel mogelijk afgestemd is op het ouderbeleid binnen de

basisschool. Er zal bekeken worden op welke wijze de ouderbetrokkenheid en medezeggenschap zo goed mogelijk in gezamenlijkheid kan worden georganiseerd.

Op iedere voorschool-/peuterspeelzaal voor de activiteiten georganiseerd waaraan ouders en hun kind kunnen deelnemen, maar ook meehelpen met organiseren. Per locatie regelen de peuterspeelzaalleidsters dit samen met ouders.

Klachtenregeling

Overall waar gewerkt wordt, ontstaan wel eens misverstanden of worden er fouten gemaakt, dus ook de peuterspeelzaal. Die misverstanden of fouten moeten natuurlijk wel uitgepraat en opgelost worden. Ouders kunnen zich in eerste instantie richten tot de peuterspeelzaalleidster van het kind en/of de leidinggevenden om over zaken waar men zich niet in kan vinden te overleggen. Ons streven is dat elke medewerker ouders en kinderen altijd serieus neemt en er gezamenlijk goed naar de best mogelijke oplossing gezocht wordt. Mocht men zich niet serieus genomen voelen of komt men er samen niet uit, dan kan de zaak besproken worden met de coördinator of de leiding van de Stichting. Deze hebben tot taak de klacht aan te horen, u - indien nodig - door te verwijzen naar de juiste persoon of instantie.

Mocht de kwestie na overleg met de directie alsnog niet op een bevredigende wijze zijn opgelost, dan is er de mogelijkheid de klacht extern neer te leggen bij de bij de stichting Klachtencommissie Kinderopvang. De klachtenregeling van de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen zal bij de start van de werkzaamheden beschikbaar zijn op elke locatie en op de website.

Naast individuele klachten, kan ook de oudercommissie klachten indienen over de organisatie.

Opvoedingsondersteuning

Een van de taken van de peuterspeelzaalleidsters is het bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders; indien gewenst of van toepassing. Opvoedingsondersteuning speelt in op de behoefte van alle ouders aan steun bij de zorg voor een optimale ontwikkeling van hun kinderen. Daarnaast kan opvoedingsondersteuning preventieve doelen dienen, bijvoorbeeld wanneer er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind. Soms geeft het gedrag van het kind aanleiding tot zorg. Ook dan kan ouderondersteuning een rol spelen. Bij opvoedingsondersteuning gaat het om het versterken van de draagkracht, de pedagogische competenties en vaardigheden van ouders. Opvoedingsondersteuning kan voor ouders, in het bijzonder wanneer er sprake is van zorgen in de opvoedingssituatie, een verlichting zijn, waardoor ouders meer rust en bevestiging krijgen en nieuwe energie op kunnen doen.

Vormen van opvoedingsondersteuning zijn:

- Informatieve steun; algemene informatie over de ontwikkeling, de verzorging en opvoeding van kinderen of specifiek gericht op individuele ouders, wanneer ouders het kind komen brengen of halen;
- Emotionele steun; begrip hebben voor de, soms moeilijke, opvoedingstaak van de ander en vertrouwen schenken en meeleven;
- Beoordelingssteun; positieve feedback geven over de inspanning van de ouders;
- Mondeling; naar ouders toe een voorbeeldfunctie vervullen;
- Sociale steun; versterken en uitbreiden van de contacten van ouders door ouders met elkaar in contact te brengen;
- Instrumentele steun; praktische pedagogische hulp geven.

Op basis van een analyse van het evenwicht tussen draagkracht en draaglast in een gezin kan worden bepaald of samenwerking met- of doorverwijzing naar anderen gewenst of noodzakelijk is.

Samenwerken met de omgeving

Zoals al in het kopje functies van de peuterspeelzaal beschreven staat is in het huidige jeugd beleid vastgelegd dat alle instellingen binnen een wijk zich inspannen om een samenhangend en evenwichtig aanbod te realiseren dat aansluit bij de doelgroep. Vanuit deze afspraken houden de peuterspeelzalen van de Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen contact met verschillende partijen. Veel van deze instellingen zitten lijfelijk in het Centrum voor Jeugd en Gezin of zijn directe samenwerkingspartners van deze netwerkorganisatie.

Onderwijsinstellingen

Het doel is de peuterspeelzaal te vestigen in of zeer nabij de samenwerkende basisschool. De peuterspeelzalen werken dan ook intensief samen met deze basisscholen aan de doorgaande lijn in het aanbod en om zo de overstap naar de basisschool goed te kunnen maken. Dit houdt in dat de voorschool met dezelfde methodiek werken als de school waarin ze gevestigd zijn of mee zijn verbonden.

School-Peuter gericht Maatschappelijk Werk

Het peuter gericht maatschappelijk werk is er voor de peuterspeelzaalleidsters van zowel de reguliere als voor de voorscholen. Hierdoor wordt ondersteuning gegeven in het signaleren van problemen van emotionele-, gedrags-, of ontwikkelingsproblematiek van peuters. Ook kan er door ouders gebruik worden gemaakt van de maatschappelijk werker wanneer er vragen zijn vanuit de thuissituatie over opvoedingssituaties.

Centrum Jeugd en Gezin

Sinds 1,5 jaar is er in Scheveningen een Centrum Jeugd en Gezin gevestigd. Binnen dit CJG huizen 5 organisaties, te weten:

Het Consultatiebureau

De jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen van het consultatiebureau zijn er voor de zorg van kinderen van 0 – 4 jaar en hun ouders.

JGZ 4 – 19

De jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen van de JGZ 4 – 19 zijn er voor de zorg van kinderen van 4 – 19 en hun ouders. Deze zorg is verbonden aan de scholen die de kinderen bezoeken.

Bureau Jeugdzorg

In het CJG zijn er medewerkers van Bureau Jeugdzorg werkzaam. Zij kunnen ouders en beroepskrachten informeren over de mogelijkheden van Jeugdzorg.

Jutters/Jeugdformaat

Er is in Den Haag voor gekozen een samenwerkingsproject van de Jutters en Jeugdformaat binnen het Centrum Jeugd en Gezin te halen. Dit project heet “opvoeden in de buurt” en ondersteund ouders bij de opvoeding van hun kind.

Welzijn Scheveningen

Welzijn Scheveningen is verantwoordelijk voor de informatiebalie, het Algemeen Maatschappelijk Werk, het Opvoedsteunpunt en zorg te dragen voor goede contacten in de wijk (waaronder de verschillende Wijkcentra en de peuterspeelzalen).

Over alle netwerkpartners staat uitgebreide informatie op de website van Centrum Jeugd en Gezin Den Haag.

GGD

De Gemeentelijke Gezondheid Dienst handhaaft de wet IKK en controleert voor de Gemeente Den Haag de peuteropvang en kinderdagverblijven.

De gemeente Den Haag en de overheid informeert over wetswijzigingen betreffende kinderopvang.

Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding (HCO)

Dit centrum ondersteunt de peuterspeelzaalleidsters bij de uitvoering van het VVE-programma. Ook volgen zij daar studiedagen.

De wijkbibliotheek

Met de medewerkers van de wijkbibliotheek worden goede banden onderhouden en er worden heen en weer bezoeken afgelegd en afspraken gemaakt die tot doel hebben de taalontwikkeling bij de doelgroep te stimuleren.

De voorziening Samenspel

Doel en Vorm

Het project Samenspel heeft als doel kinderen en ouders voorafgaand aan de start van de peuterspeelzaal kennis te laten maken met de peuterspeelzaal. Tevens is dit een manier om aan de ontwikkeling van het kind te werken, waardoor ze betere kansen kunnen hebben in het basisonderwijs. Het gaat hierbij om:

- samenspelen met je kind;
- in contact komen met andere ouders;
- alle ruimte en spelmogelijkheden hebben;
- het kind in contact brengen met andere kinderen;
- met elkaar praten over opvoeding;
- bezig zijn met de ontwikkeling door middel van spel;
- kinderen voorbereiden op de peuterspeelzaal of basisschool.

Werkwijze

Een groep van tien ouders (meestal de moeders) en hun kind(eren) komt één dagdeel per week als samenspelgroep bijeen op de peuterspeelzaal. De twee leidsters zijn geschoold om de samenspelgroepen te draaien. Zij verzorgen per bijeenkomst activiteiten voor de kinderen en de moeders. Het programma Samenspel is bedoeld voor ouders (meestal moeders) met jonge kinderen rond de 2 jaar tot 2,5 jaar. Ouder en kind vormen samen een koppel; zij nemen samen deel aan het programma.

Verdere informatie over Samenspel is te vinden in de folder Samenspel, die op de locaties en via de website te verkrijgen is.

Lijst van relevante documenten (opvraagbaar bij de Stichting)

Statuten van de Stichting
Haags Model Voorschool
Haags Model Vroegschool
Bestuursafspraken effectief benutten van vve en extra leertijd voor jonge kinderen
Notitie interne zorgstructuur voorschool
Handreiking interne zorgstructuur peuters
Verordening personele en materiele voorzieningen onderwijs
Plan Kwaliteitszorg in de voorscholen van DHS
Klachtenprocedure
Meldcode huiselijk geweld

Plan van aanpak kwaliteitszorg en inzet hbo-er Duinroosje
Plan van aanpak ouderbetrokkenheid Duinroosje
Pedagogisch beleidsplan Duinroosje
Beleidsplan veiligheid en gezondheid
Protocol uitstapjes

De peuterspeelzalen van Stichting Peuterspeelzalen De Haagse Scholen volgen het beleid als omschreven in de gedragscode en het protocol betreffende het dragen van hoofddoeken of gelaatsbedekkende kleding en het schudden van handen op de scholen van De Haagse Scholen. Waar daarin sprake is van leerlingen, lezen we voor SPDHS peuters.